

СТАНОВИЩЕ **относно дисертационния труд**

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“,
в област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление, 1.2. Педагогика,
докторска програма по Предучилищна и начална училищна педагогика

Тема: „**Модел за трансформация на агресивно поведение в асертивно поведение чрез създаване на приказки при ученици в начален етап обучение (3.-4. клас)**“

Автор: **Весела Панчева Стоянова**

Научен ръководител: **проф. д-р Пепа Митева**

Изготвил становището: **проф. д-р Гергана Хр. Дянкова, ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград**

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА И ДОКТОРАНТА

Настоящото становище е разработено в изпълнение на Заповед УМО 137/03.03.2023 г. на Ректора на Бургаски свободен университет (БСУ) във връзка с процедура за защита на дисертационен труд на тема „**Модел за трансформация на агресивно поведение в асертивно поведение чрез създаване на приказки при ученици в начален етап обучение (3.-4. клас)**“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма *Предучилищна и начална училищна педагогика*. Автор на дисертационния труд е **Весела Панчева Стоянова** – докторант на самостоятелна форма на обучение към Центъра по хуманитарни науки на БСУ с научен ръководител *проф. д-р Пепа Митева*.

Представеният комплект материали е в съответствие с Чл.18 (3) от Правилника за развитие на академичния състав в БСУ и включва следните документи: молба до Ректора на БСУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд; дисертационен труд с приложения; автореферат; творческа автобиография; списък на 6 броя научни публикации по темата на дисертацията. Дисертационният труд е обсъден на заседание на Учебно-научния съвет на Центъра по хуманитарни науки на 25.05.2023 г.

Докторант Весела Стоянова е магистър по начална училищна педагогика (1989) с присъдена Първа професионална квалификационна степен (2007) и магистър по психология (2004), с присъдени майсторско свидетелство (2005), както и международен сертификат по позитивна психотерапия (2008). В продължение на повече от 30 години е директор на СУ „Д. Талев“, гр. Добрич, а със Заповед УМО 107/16.03.2021 г. на ректора на Бургаския свободен университет е зачислена като докторант в самостоятелна форма на обучение по докторска програма „Предучилищна и начална училищна педагогика“.

II. АКТУАЛНОСТ НА ПРОБЛЕМНАТА ОБЛАСТ

Дисертационният труд на Весела Панчева Стоянова разглежда проблемите на психосоциалното развитие на деца от начална училищна

възраст и по-конкретно въпроса за трансформирането на агресивното поведение в асертивно.

Актуалността на представената дисертация се интерпретира в отправната авторова теза за неотложността от намиране на решения за преодоляване на агресивните прояви на ученици в начална училищна възраст и се разгръща чрез концептуализация и апробация на иновативен авторски модел за трансформиране на агресивното поведение в асертивно.

Фокус на модела е оползотворяване на интелектуалния потенциал на 9-10-годишни деца чрез стимулиране на творческото им участие в създаване на приказки. Акцентът в конструкцията на приказния жанр е обвързан с художествения ресурс на вълшебната приказка като неизчерпаем източник за активиране на творческото мислене и въображение на учениците.

Формулираните цел, хипотези и задачи, както и подобреният методически инструментариум на изследване са релевантни на избраната проблемна област и съответстват на обекта и предмета на дисертацията.

III. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД, АВТОРЕФЕРАТ И НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ

Основният текст е в размер на 237 страници и е структуриран в Увод, четири основни глави, Изводи, Заключение, Препоръки, Приноси и Списък с публикации по темата на дисертационния труд и Приложения.

Литературата включва 193 заглавия, от които 172 на кирилица, 7 на латиница и 14 интернет източника.

Количествените данни са онагледени в 7 таблици, 10 фигури и 21 диаграми в основния текст и 15 приложения, разположени върху 89 страници.

В своята композиционна организация дисертационният труд се отличава както със съразмерност, така и с логическа взаимосвързаност в теоретичната и емпиричната постановка.

В хода на теоретично изложение (Първа глава, с. 10-108) дисертантът Весела Стоянова презентира корелативните зависимости между основните ключови понятия, а именно: агресивно поведение, възрастови особености на учениците, съдържателни измерения на приказния жанр и неговия потенциал за психо-корекционно повлияване на поведенческия репертоар на ученици в начална училищна възраст. Основателно на теоретично равнище е разгледан процесът за формиране на умения за творческо създаване на приказки, поетапно разгърнат в структурно и съдържателно отношение.

Втора глава (с. 109-127) представя дизайна на емпиричното изследване. Избраната изследователска технология оценявам като компонент с приносен заряд към методологията на педагогическата теория и практика. В организационно отношение емпиричната програма е адекватно аргументирана и описана, съобразно изискванията на съвременните научно-изследователски категории.

В трета глава (с. 128-160) Весела Стоянова презентира технологията и апробирането на своя примерен модел за създаване на вълшебни приказки, който се основава на образователния опит на учениците (знания и умения) и съчетан със създадената приказна фабула се превръща в закрепен модел за конструктивно поведенческо реагиране в контекста на асертивната личност.

Четвърта глава (с. 161-213) дискурсивно обхваща анализа и интерпретацията на резултатите от научното изследване. Получените данни са количествено, качествено и статистически дискутирани. Задълбоченото им анализиране е релевантно на изследователската цел и визуално подкрепено (таблицы, схеми и диаграми) с прецизност, която подпомага възприемането и откроява съответните корелативни зависимости.

В частта „Обобщение на резултатите“ (с. 187-192) на четвърта глава Весела Стоянова акцентира върху функционалните възможности на модела, чрез интерпретация на резултатите според приложените критерии от Протокола за наблюдение.

В композиционния раздел „Заклучение и препоръки“ на представения труд (с. 214-220) дисертант Весела Стоянова представя своите генерални обобщения относно доказването на хипотезите и предлага препоръки за промяна на образователната програма, свързана със съвременното формиране на асертивно поведение в етапа на начална училищна възраст.

Авторефератът е написан в съответствие с утвърдените изисквания и отразява в резюмиран вид съдържанието на дисертационното изследване с акцент върху емпиричните резултати и изведените обобщения.

В справката за научни публикации фигурират шест научни разработки, които са релевантни на научното изследване в дисертацията и съдържателно разширяват значими негови аспекти.

Като научно-изследователски продукт, представеният дисертационния труд разкрива необходимите интелектуален потенциал и професионални умения на дисертанта Весела Стоянова за самостоятелно провеждане и представяне на приносно научно изследване.

IV. НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

Приемам предложената от дисертанта справка за приносните моменти, тъй като тя съответства на реалните научни постижения на дисертационния труд. Считаю, че за педагогическата теория и практика приоритетно значение придобива разработеният от Весела Стоянова иновативен модел за трансформиране на агресивното поведение в асертивно при ученици в начална училищна степен (3-4 клас). И все пак основните приноси на дисертационния труд „Модел за трансформация на агресивно поведение в асертивно поведение чрез създаване на приказки при ученици в начален етап на обучение (3.-4.клас)“ могат да бъдат обобщени както следва:

- Научни приноси:
  - Аналитично синтезирани са теоретичните постановки на съвременни изследователи в областта на педагогиката, обосноваващи целесъобразността на приказния жанр за трансформиране на агресивното поведение на учениците начална училищна възраст в асертивно;
  - Въз основа на теоретичното проучване е създадена целесъобразна образователна технология за формиране на умения за творческо създаване на вълшебни приказки чрез използване на творчески инструменти – додекаедър и когнит;

- Практико-приложни приноси:
  - Установена е необходимостта от системна и целенасочена работа с ученици в начален етап на обучение за развитие на умения за асертивно поведение;
  - Емпирично е разкрита ефективността на разработения алгоритъм за диагностична и корекционна дейност на агресивното поведение на ученици в 3.-4. клас в контекста на себеутвърждаващото поведение при междуличностно взаимодействие.

IV. ПРЕПОРЪКИ

Критичните бележки са върху стила на дисертацията, който на моменти е подчертано похвалителен, но те не намаляват качеството и количеството на постиженията, а са препоръка за подобряване на бъдещата научно-изследователска работа на докторантката.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обемът на извършената работа, научните ѝ приноси и приложната ѝ перспективност са основание за положителна ми оценка на проведеното изследване, поради което **предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Весела Панчева Стоянова образователната и научна степен „доктор“** в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма по Предучилищна и начална училищна педагогика.

26.08.2023 г.,
ЮЗУ „Неофит Рилски“

Изготвил становището:

проф. д-р Гургана Дянкова